

Juli 2013

46/13

Orientering fra formanden.....	3
Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling 16. april 2013.....	4
Årsberetning	5
Certificeringskursus i MCMI III	8
ISSPD XIII	9
Indtryk fra 1. Nationale seminar om Personlighedsforstyrrelser	10
Master class with Nancy McWilliams	14
Higly recommended	18
Fornyelse af medlemskab.....	19
Kontaktpersoner/bestyrelse	20

IPTP
Region Zealand, Psychiatric Research Unit
Toftebakken 9, DK 4000 Roskilde, Denmark
Tel (+45) 4732 7775 – dmo@regionsjaelland.dk – www.iptp.dk

Orientering fra formanden

Et nyt væsentligt initiativ blev taget her i foråret 2013, nemlig afholdelsen af det 1. nationale seminar om personlighedsforstyrrelser. Seminaret havde overvældende deltagelse (ca. 90 deltagere) med stor interesse for seminarets ”keynote”-foredrag, nemlig Anthony Bateman og Morten Kjølbye. Seminaret er anmeldt andetsteds i Newsletter.

Den 13. internationale kongres – ”jubilæumskongressen” – i ISSPD står for døren. Som det fremgår af Per Sørensens indlæg har interessen været overvældende med mere end 400 abstracts og et forventet antal symposier omkring de 70. Den lokale videnskabelige komité vil over sommeren få fastlagt programmet. Et godt bud på deltagelse vil være, at der vil være mere end 500 deltagere, således det største antal deltagere ved kongres i ISSPD’s historie! Kongressen vil formentlig trække lange spor efter sig med inspiration til forskningsarbejde i Danmark og en øget klinisk interesse for personlighedsforstyrrelser. Det er i hvert fald bestyrelsens håb efter det store arbejde, vi har lagt i at få denne kongres til Danmark.

Kongressen tager en del af bestyrelsens energi, og der er derfor ikke planlagt så mange andre aktiviteter, dog skal nævnes nyt kursus om Child Attachment Interview, arrangeret af seniorforsker, psykolog Ole Jakob Storebø til afholdelse i august samt efterårets vanlige MCMI-kursus.

DSM-5 blev introduceret ved APA-kongressen i maj i San Francisco. For området personlighedsforstyrrelser var det naturligvis præget af den ”afmatning”, der præger området pga. manglende entydig opbakning til den foreslåede revision af klassifikation af personlighedsforstyrrelser. De gamle kategorier består, men der er introduceret nye ideer. En vurdering af personlighedsforstyrrelser ud fra ”level of personality functioning”, som særlig Donna Bender og Andy Skodol vil arbejde for opnår international interesse samt vurdering af domæner og personlighedstræk. Der er grupper i Norge, Holland og nu også i Danmark, der vil gå ind i forskning af instrumentet Level of Personality Functioning Scale (LPFS), som nu er oversat til dansk. Endvidere vil forskning i personlighedstræk og domæner med de 25 kanoniserede trækbeskrivelser indeholdt i appendix sektion 3 i DSM-5 blive udforsket internationalt under ledelse af Krueger og Marcon. Instrumentet PID-5 er oversat til norsk, dansk, hollandsk og belgisk og vil også være i centrum for international empirisk forskning, således at både LPFS og PID-5 vil få bedre empirisk fundament ved en kommende revision af DSM-5. Man taler allerede nu om DSM-5.2.

Ud over kongressen ligger foran os arbejdet med et jubilæumsmøde for IPTP, som blev grundlagt i 1989 og også som ISSPD fortjener et jubilæum, muligvis lidt forsinket, så disse jubilæer ikke falder over hinanden. Vi stiler mod 2015!

Med dette vil jeg ønske alle en rigtig god sommer, og vi ses alle sammen i september på hotel Scandic i København!

Erik Simonsen

Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling 16. april 2013

1. Valg af ordstyrer/referent

Mickey Kongerslev er ordstyrer, Birgit Bork Mathiesen referent.

2. Godkendelse af dagsorden (i henhold til vedtægterne)

Godkendt.

3. Bestyrelsens beretning om instituttets virksomhed i det forløbne år, herunder evt. ad hoc udvalgte aktiviteter

Beretning bringes i nærværende nummer af Newsletter.

4. Kassereren fremlægger revideret regnskab til godkendelse.

Regnskabet godkendes.

5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år

Følgende arrangementer er planlagt: ISSPD's 25-års jubilæumskongres, der afholdes i København fra 16. til 19. september med det overordnede tema "Bridging personality and psychopathology: the person behind the illness".

Masterclass med den amerikanske psykoanalytiker Nancy McWilliams i maj 2013. Kursus i Child Attachment Interview (CAI) august 2013. Desuden certificeringskursus i MCMI.

6. Behandling af indkomne forslag

Der er ikke kommet nogen forslag.

7. Fastlæggelse af budget og kontingent

Budgettet godkendes og kontingentet fastlægges fortsat til 400 kr. om året.

8. Valg af bestyrelse samt suppleanter

Der er ingen på valg, så den nuværende bestyrelse fortsætter.

9. Valg af to revisorer

De to revisorer, Sune Bo Hansen og Frank Hansen, har accepteret at fortsætte.

10. Valg af medlemmer til faste udvalg

Der er ingen faste udvalg.

11. Evt.

Intet.

Årsberetning

Bestyrelsen konstituerede sig i det forløbne år med Erik Simonsen som formand, Birgit Bork Mathiesen som næstformand, Ulrik Haahr som sekretær og kasserer og Liselotte Pedersen som redaktør af Newsletter. Der har i 2012 været afholdt fire bestyrelsesmøder: 12. januar, 11. april, 29. august og 5. december samt et bestyrelsesseminar i juni måned. Ved årsskiftet havde Institutet omkring 175 medlemmer.

Testkatalog og instrumenter til måling af personlighed og psykopatologi

I 2012 udarbejdede seniorforsker, psykolog Rune Andersen en liste over internationalt kendte instrumenter, der er oversat fra engelsk, til vurdering af personlighed. Listen blev udarbejdet for at læseren kunne lade disse instrumenter indgå i valg ved understøttelse af klinisk udredning og i forskningsprojekter. Ved de enkelte instrumenter indgår en beskrivelse af testens konstruktion og psykometriske egenskaber samt centrale litteraturreferencer. Listen findes på iptp.dk.

Seminar med Paul Moran

Den engelske psykiater Paul Moran havde i juni måned seminar om epidemiologi ved personlighedsforstyrrelser samt specielt foredrag om screeningsinstrumentet SAPAS, et seminar ledet af psykolog Mickey Kongerslev. Der er kun udviklet få instrumenter til screening af personlighed; her i Danmark har psykolog Morten Hesse og Mickey Kongerslev specielt interesseret sig for dette instrument, og vi fik ved seminaret en gennemgang af instrumentet og dets psykometri. Videre gennemgik Paul Moran personlighedsforstyrrelsernes epidemiologi, behandlingsmuligheder samt specielt omkostninger for samfundet ved personlighedsforstyrrelser. Seminaret gav anledning til, at vi har indledt et

samarbejde med Paul Moran omkring brugen af SAPAS i Region Sjælland i sundhedsprofilerne.

Seminar med Anthony Bateman

For 5. gang i Instituttets historie afholdt Anthony Bateman seminar om mentalisering og forskning i mentaliseringsbaseret psykoterapi. Instituttet var tidligt ude for 7-8 år siden, da vi afholdt det første seminar med Bateman, der nu har fået stigende international gennemslagskraft med sine tanker om mentaliseringsbegrebet, som han har udarbejdet i samarbejde med Peter Fonagy. Instituttet vil følge op på samarbejdet med Anthony Bateman, og herunder vil Region Sjælland også forsøge at få Anthony Bateman tilknyttet som æresprofessor ved Københavns Universitet med tilknytning til Psykiatrisk Forskningsenhed. Anthony Bateman har bred interesse blandt danske forskere, såvel i Århus, Ålborg som i det Storkøbenhavnske område inkl. Roskilde.

Seminar med David Cooke

Professor i klinisk psykologi og retspsykologi i UK afholdt under ledelse af seniorforsker, psykolog Liselotte Pedersen et seminar om psykopati samt om et relativt nyt instrument, CAPP, til vurdering af psykopatiske træk. David Cooke har været aktiv i den internationale forskning omkring psykopati gennem mange år og var også foredragsholder ved IPTP symposiet om psykopati tilbage i 1995. David Cooke fremlagde forskningsresultater fra CAPP instrumentet, som er oversat til flere sprog, og som også foreligger i en dansk version. De psykometriske egenskaber undersøges nu i en dansk undersøgelse under ledelse af Liselotte Pedersen. Instituttet har tilbagevendende haft fokus på psykopati, som også vil være et vigtigt område med symposier ved den kommende internationale kongres i København i september 2013.

Kurser i Millon Clinical Multiaxial Inventory

Atter i 2012 blev der afholdt kurser i brugen af MCMI III, både introduktionskursus og certificeringskursus. Instrumentet er stadig meget populært i Danmark, specielt inden for institutioner, der vurderer personer med misbrug, men også på visse psykiatriske afdelinger, i dagklinikker og distriktspsykiatriske centre. Interessen for instrumentet afspejler en stadig stigende interesse blandt klinikere for at se på personligheden bag psykopatologiske syndromer. Brugere af instrumentet er generelt også glade for den mulighed, instrumentet giver for at tænke mere dynamisk omkring personlighed og psykopatologi.

Revision af klassifikation af personlighedsforstyrrelser i DSM- og ICD-systemerne

Undertegnede reflekterede over de kommende revisioner af klassifikation af personlighedsforstyrrelser i DSM- og ICD-systemerne i Newsletter i januar 2012. I november 2012 blev det besluttet, at der ikke sker revision af DSM-IV

om personlighedsforstyrrelser (akse 2 lægges sammen med akse 1), men at det nye *DSM-5 proposal* til revision bliver indarbejdet i en særlig sektion i appendix til nærmere forskning. Dette var måske ikke en overraskende beslutning, men alligevel et voldsomt slag mod den komité, som havde arbejdet systematisk i flere år for at fremkomme med et forslag, som kunne bringe klassifikation af personlighedsforstyrrelser i nye retninger. Systemet skulle imidlertid vise sig at blive for kompliceret til, at den gennemsnitlige kliniker kunne overskue det, og var utilstrækkelig forskningsmæssigt udforsket før en så radikal revision kunne foretages.

ISSPD

2012 var i Institutet meget præget af forarbejdet til den kommende internationale kongres i København 16.-19. september 2013. Hovedlinjerne i programmet blev fastlagt og en smuk "Second Announcement" udformet. Medlemmer af bestyrelsen og andre har støttet op omkring arbejdet ved at indgå i den lokale videnskabelige komité og organisationskomitéen og været med til at skabe den entusiasme, der er nødvendig for at kunne gennemføre så stort et arrangement. Som det vil være mange læsere bekendt, blev den første kongres afholdt i Danmark i 1988, også dengang arrangeret af en lille gruppe entusiastiske danske psykologer og psykiatere.

Andet

Et meget væsentligt nyt initiativ blev taget i 2012, nemlig planlægning af 1. nationale seminar om personlighedsforstyrrelser (4. april 2013). Formålet er at samle alle kræfter i Danmark, som forskningsmæssigt og klinisk interesserer sig for personlighedsforstyrrelser. At gøre dette på nuværende tidspunkt vil være hensigtsmæssigt, da det kan drage nytte af hele interessen for området, som bliver synlig i forbindelse med afholdelsen af internationale kongres. Vi vil ved de nationale seminarer forsøge at have hovednavn, en international forsker, men også parallelle workshop og symposier og håber at kunne holde et deltagerantal mellem 50 og 100.

Erik Simonsen

Certificeringskursus i MCMI III

Kurset henvender sig kun til kursister, der tidligere har deltaget i introduktionskursus i MCMI III

Opfølgings-/certificeringskursuset vil indeholde en valgfri mulighed for at få testet sin viden om prøven og sine evner til at lave en fortolkning af profiler.

Mål	At sætte deltagerne i stand til at lave fortolkninger af MCMI-profiler med særlig opmærksomhed på mulige fejlkilder i testen og i undersøgelsessituationen.
Metode	Workshop hvor hver deltager medbringer to profiler inkl. spørgeskema. Disse diskuteres parvist; analyserne fremlægges i plenum. Generelle problemstillinger diskuteres i fællesskab. Profilerne fremsendes til underviseren en uge inden kurset.
Prøve	Dagen afsluttes med en prøve, der tester baggrundsviden om testen. Er resultatet af prøverne (fortolkning af profiler og MC) tilfredsstillende, tilsendes deltagerne efterfølgende et certifikat.
Kursusafgift	2.800 kr. for medlemmer af IPTP, 3.200 kr. for andre
Deltagerantal	max. 8
Tid	Onsdag 4. december og torsdag 5. december 2013, begge dage kl. 9.00-15.30
Sted	Aktivitetshuset, Psykiatrien Region Sjællans, Smedegade 10-16, Roskilde
Underviser	Forskningschef, overlæge Erik Simonsen

Tilmelding senest 4. november til Dorit Mortensen, dmo@regionsjaelland.dk med angivelse af navn, adresse og evt. EAN-nummer og faktureringsadresse.

ISSPD XIII

Kære medlemmer af IPTP

Som tidligere annonceret her i bladet finder den 13. internationale kongres i ISSPD (International Society for the Study of Personality Disorders) sted i København fra den **16. til den 19. september** på Hotel Scandic ved søerne midt i København. Temaet for kongressen er sammenhængen mellem personlighed og psykopatologi, som kommer til udtryk i kongressen titel “**Bridging personality and psychopathology: the person behind the illness**”.

Programmet er beskrevet tidligere, men omfatter hovedtaler fra de ledende forskere indenfor feltet om vores forståelse af personlighed og psykopatologi. Der vil være et antal workshops inden konferencen med fokus på diagnosticering og behandling af personlighedsforstyrrelser.

Her skal det fremhæves at kongressen tegner til at blive en stor succes både videnskabeligt og organisatorisk. Der var indsendt næsten 400 abstracts inden udløb af deadline 1. juli, og aktuelt har 470 personer tilmeldt sig kongressen. Abstracts kommer fra alle beboede verdensdele, men er naturligt nok koncentreret omkring Europa, USA og Australien. De har et højt videnskabeligt niveau. Der foregår derfor aktuelt et stort, men glædeligt arbejde med organisering af de mange abstracts som fordeler sig på omkring 60 posters og over 300 foredrag på 75 symposier. Så der bliver noget at se til.

Kongressen er en enestående mulighed for at danne sig et overblik over frontforskningen indenfor dette store, spændende og komplekse felt med de forskere, som udvikler teorierne og afprøver dem empirisk. Symposierne strækker sig ennemæssigt fra mere generelle forhold om personlighed og psykopatologi med neurobiologiske og udviklingsmæssige aspekter, afgrænsning til beslægtede symptomidelser - til overvejelser om klassifikation, herunder trækbaserede modeller overfor kategorielle modeller og brugen af sværhedsgrad (level of personality functioning), som indgår som forslag i DSM-5. Der er en række symposier om forskellige typer af personlighedsforstyrrelser, der er selvfølgelig en del om borderline personlighedsforstyrrelsen, og hvordan man skal forstå denne, med fokus på henholdsvis selvskade, affektinstabilitet, metakognition/mentaliserings og forløbsstudier. Der er symposier om den dyssoziale personlighedsforstyrrelse - herunder risikovurdering og håndtering i forskellige settings - og der er symposier om den evasive og narcissistiske personlighedsforstyrrelse. Der er en række symposier om de forskellige lovende terapeutiske tiltag indenfor feltet, herunder forskellige målrettede former for psykoterapi, familieterapi og farmakologiske strategier.

Kongressen giver et opdateret optimistisk syn på personlighedsforstyrrelser og præsenterer de seneste års udvikling med mulighed for et overblik af international karakter men midt i København. Kongressen har musikalske, sociale og kulturelle indslag, som tidligere beskrevet, men tjek op på hjemmesiden www.isspd2013.com. Der er fortsat åbent for tilmelding. Kongresgebyret er nedsat, hvis man er medlem af IPTP.

*Med venlig hilsen
Per Sørensen
Formand for organisationskomiteen*

Indtryk fra 1. Nationale seminar om Personlighedsforstyrrelser 4. april 2013

Det var IPTP's formand Erik Simonsen, der fandt ud af, at vi aktuelt har så mange stærke kræfter i gang med både forskning i og behandling af personlighedsforstyrrelser i Danmark, at vi burde stable et (tilbagevendende) heldagsarrangement på benene. At der så samtidig er stærke samarbejdsrelationer med fx Anthony Bateman, der velvilligt stillede op som første oplægsholder samt ph.d.-supervisor, gjorde arrangementet til noget af et tilløbsstykke med hen ved hundrede deltagere. Programmet var tætpakket - derfor den valgte overskrift - men heldigvis har alle deltagere (og andre interesserede) adgang til de præsenterede slides på www.iptp.dk, i fald der er detaljer, man savner i denne hurtige oversigt over dagen.

Erik Simonsen bød velkommen, og dagen blev skudt godt i gang med et veloplagt foredrag ved Anthony Bateman om "Personality and Outcomes of Treatment" - også kaldet the POT-trial. Første skud handlede om "den randomiserede kontrollerede undersøgelses død", hvilket var en kritisk gennemgang af "omkostningerne" ved og "det man IKKE får ud af" RCTs, der jo ellers er den evidensbaserede medicins flagskib. Han slog dermed et slag for, hvad *klinikken* kan tilbyde *forskningen*, selvom han også anerkendte forskningens positive effekter i klinikken, og han sluttede denne del af sit foredrag ved at citere en pioner (Jules Henri Poincaré): "Science is built up with facts as a house is with stone but a collection of facts is no more a science than a heap of stones is a house".

Næste skud gjaldt den megen forskning i *patienterne*, idet han rettede fokus på *terapeuternes* betydning for behandlingsresultaterne. Selvom man bør gå til hans

slides for at få nuancerne, så gjaldt en af de interessante pointer en sammenligning af behandlingseffekten for de 10 % bedste versus de 10 % værste terapeuter: De værste terapeuter havde succes (= recovered) med knap 11 % af deres patienter, mens knap 11 % patienter fik det værre (= deteriorated). De bedste havde succes med godt 22 % af deres patienter, mens godt 5 % af patienterne fik det værre. Det lader vi lige stå et øjeblik: Alle disse tal er jo interessante - og vi mener jo alle, at vi hører med i "de bedste"-gruppen, altså i hvert fald i top 50 % af terapeut-gruppen, mon ikke, mens vi bestemt ikke mener, vi forværrer tilstanden hos hverken hver tyvende eller hver tiende patient, vel? Jeg håber, Anthony Batemans humor skinner igennem, uanset alvoren her, for det hele blev præsenteret med britisk lune. Med henvisning til Lambert (2009) tog han derfor også "reducing harmful effects of psychotherapy" op. I kølvandet på disse salver tog han fat på ikke "hvad virker", men "hvorfor virker det?" - nærmere bestemt "what are the mechanisms/mediators of change?" Her kom vi så til erfaringerne med mentaliseringsbaseret (dvs. specialiseret) frem for ikke-specialiseret behandling af patienter med borderline personlighedsforstyrrelse. Resultaterne afspejler kompleksiteten af problemstillingen: En heterogen patientgruppe med en heterogen terapeutgruppe (jf. de bedste og de værste) og en stribe forskellige behandlingstilbud. Men pointen var, at man skal holde nøje øje med, om processen er på sporet eller på vej på afveje. Anthony Batemans slut-salut lød sådan her:

- Monitor your patients against the scores over time
- Any patient that deviates from the expected course is reviewed
- Consider supervision session for clinician
- Consider alternative intervention?
- Which clinician does better with which patient?

Resten af formiddagen gik med to parallelsymposier med hver tre oplægsholdere og en "lukket" supervision med Bateman for ph.d.-studerende. Det ene symposium, som undertegnede Birgit Bork Mathiesen, lektor ved Københavns Universitet og seniorforsker Ole Jakob Storebø fra Psykiatrisk Forskningsenhed/Afdeling for Børne- og Ungdomspsykiatri, Psykiatrien Region Sjælland havde sat sammen, dækkede området "udviklingspsykopatologi, attachment og personlighedsforstyrrelser". Her stod to af mine kolleger fra Institut for Psykologi, lektor Mette Væver (børneområdet) og adjunkt Sarah Daniel (voksenområdet) for to hurtige og skarpe overblik over centrale begreber. Afslutningsvis præsenterede ph.d.-studerende Bo Bach, Psykiatrien Vest, Region Sjælland centrale temaer fra sit projekt vedrørende sammenhængen mellem barndomserfaringer, schemaer (dvs. tidligt udviklede skabeloner om verden), og psykopatologi i voksenlivet. Dette symposiums indhold afspejlede den generelle tendens i retning af at forstå personligheds-udvikling og -forstyrrelser ud fra et livslangt perspektiv.

Det andet symposium handlede om ”assessment og psykometri af personlighedsforstyrrelser”, og var arrangeret af seniorforsker i Psykiatrisk Forskningsenhed, Region Sjælland Rune Andersen og lektor Morten Hesse, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet, hvor sidstnævnte stod for første oplæg om SAPAS - et lyninstrument til kort udredning af personlighedsforstyrrelser. Der foreligger både dansk og international forskning i anvendeligheden af dette spændende instrument. Næste indlæg handlede om udredningsprocessen ved misbrug, ”at høre klientens historie”, præsenteret af lektor Birgitte Thylstrup, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet og endelig gjorde Rune Andersen grundigt rede for de mange forskellige metoder, man kan (og i visse tilfælde bør) tage i brug, når man udreder for borderline personlighedsforstyrrelse. Opsummerende gav dette symposium et indtryk af, hvor alsidigt metodefeltet er, når det gælder udredning af personlighedsforstyrrelser og ledsagende lidelser, og hvor meget der sker indenfor området her og nu.

Efter (en rigtig lækker) frokost kom cheflæge Morten Kjølbye fra Psykiatrien i Region Nordjylland på banen med et spændende og opdateret oplæg om hans og kollegers forskning i effekten af mentaliseringsbaseret terapi for borderlinepatienter sammenlignet med støttende psykoterapi her i Danmark. Studiet blev iværksat på Klinik for Personlighedsforstyrrelser ved Aarhus Universitetshospital, Risskov i 2002, og Anthony Bateman har været supervisor for projektet, der, så vidt jeg ved, er det hidtil eneste af slagsen udover dem, Bateman-Fonagyteamet selv har publiceret om fra Storbritannien. (Nogle af de præsenterede data er ”in press”, hvorfor disse slides ikke indgår på vores hjemmeside). Vi fik både en meget kliniker-nær beskrivelse af projektet og forløbet og de forskningsmæssige udfordringer og resultater. Ved 1½ års follow-up fandt man følgende: Der var positiv behandlingseffekt i begge typer behandling ved 1½-års follow-up
Der var ingen signifikante forskelle de to grupper imellem ved follow-up, men antallet af patienter, der kunne karakteriseres som funktionelt remitterede, var betydeligt højere i mentaliseringsterapi-gruppen.

Morten Kjølbye konkluderede følgende:

- Long-term supportive group therapy of relatively low intensity seems to have significant effects among BPD-patients
 - Also supported Clarkin et al. (2007) study
- Treatment was given in a well-structured clinic by highly experienced clinicians
- The naturalistically informed design provides better generalizability to the community
- Poses the question: is time more important than intensity?

Dette oplæg udløste ivrig diskussion, men én af de centrale pointer, jeg tog med mig hjem, var at det virkelig betyder noget at etablere en velstruktureret klinik med erfarne klinikere og løbende evalueringer, supervision og overvågning af forløbene. Dette ligger fint i forlængelse med Anthony Batemans slut-salut. Ved nærmere eftertanke kan det være, de to har snakket sammen undervejs Nåh ikke?

Eftermiddagsprogrammet blev herefter igen delt op i parallelsymposier og en (lukket) ph.d.-supervisionsgruppe. Det ene symposium blev organiseret af overlæge Per Sørensen fra Psykoterapeutisk Klinik i Nannasgade, Region Hovedstaden og overlæge Torben Heinskou, Psykoterapeutisk Center Stolpegård, Region Hovedstaden. I symposiet om behandlingspakker beskrev ph.d.-studerende Hanne Tranberg fra Psykoterapeutisk Center Stolpegård behandlingspakkernes historiske og organisatoriske baggrund. Det er karakteristisk, at tidsanvendelsen til terapi er blevet central i behandlingspakkerne - snarere end evidens for behandling. New Public Management og mulig konkurrence med private tilbud ligger bl.a. til grund for den politisk besluttede implementering af pakker, som nu er gældende på regionalt plan fra primo 2013. Der blev gennemgået to eksempler på pakkeforløbsbehandling af personlighedsforstyrrelser, som har klinisk relevans. DAT-behandling blev beskrevet af psykolog Jacob Sander Hansen, Psykoterapeutisk Center Glostrup, Region Hovedstaden og Mentaliseringsbaseret behandling af overlæge Kirsten Åskov Larsen, Psykiatrisk Klinik, Psykiatrien Øst, Region Sjælland. Pakkeforløbene skal senest revideres efter to år, så det haster med at få klarhed over, om de 27 timers behandlingstid i personlighedsforstyrrelsespakken, der er afsat til hver patient, kan anvendes på en meningsfuld måde og kan medføre acceptable behandlingsresultater. De politiske/administrative beslutninger, der forestår om behandlingspakkernes fremtid skal kunne kvalificeres af de kliniske erfaringer, vi høster.

Det andet symposium stod seniorforsker Liselotte Pedersen fra Psykiatrisk Forskningsenhed/Afdeling for Retspsykiatri, Region Sjælland for. Symposiets overordnede tema var ”aggression, vold og psykopati”. Indledningsvis præsenterede psykolog Mickey Kongerslev, Psykiatrisk klinik, Psykiatrien Øst, Region Sjælland, og Sune Bo Hansen, Psykiatrisk Forskningsenhed/Afdeling for Børne- og Ungdompsykiatri, Region Sjælland et mash-up af to præsentationer omhandlende ”Sammenhænge mellem psykopati og vold i et sample af kriminelle danske drenge” og ”Betydningen af personlighedsopatologi og mentalisering for type af aggression i en retspsykiatrisk population”. Afslutningsvist præsenterede lektor Morten Hesse, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet fund om ”Interpersonel aggression, generel aggression og den ’mørke triade’”, baseret på data fra henholdsvis et studentsample og et sample af rusmiddelafhængige med antisocial personlighedsforstyrrelse. Symposiet var en meget fin illustration af bredden i ny dansk psykopatiforskning af høj international kvalitet.

Vi er allerede i gang med at overveje næste nationale seminar om personlighedsforstyrrelser og ser frem til endnu et forhåbentlig spændende og opdateret arrangement.

Birgit Bork Mathiesen

Master class with Nancy McWilliams 21-22 May 2013

For two days in May, IPPF and IPTP were fortunate to host the return visit to Roskilde of Dr. Nancy McWilliams, the highly respected American clinician. Nancy McWilliams, Ph.D, teaches psychoanalytic theory and therapy at the Graduate School of Applied & Professional Psychology at Rutgers, the State University of New Jersey.

Dr. Nancy McWilliams has a private practice in Flemington, New Jersey, and is the author of several books on personality and psychotherapy: *Psychoanalytic Diagnosis: Understanding Personality Structure in the Clinical Process* (1994, rev. ed. 2011), *Psychoanalytic Case Formulation* (1999), and *Psychoanalytic Psychotherapy: A Practitioner's Guide* (2004), all with Guilford Press, and is Associate Editor of the *Psychodynamic Diagnostic Manual* (2006).

The master class offered the 34 participants an informative presentation on dissociative psychologies, narcissistic personalities and hysterical personalities as well as thoughtful case supervision. The rigorous level of the master class was evident in the sophisticated questions posed by the experienced clinicians in attendance as well as in the complicated, long-term cases presented for supervision.

In addition to the intellectual rigor brought to Roskilde by McWilliams and the participants, we benefitted from witnessing McWilliams' compassionate approach to cases and supervising. As one participant noted, "How empathic, nuanced and flexible the psychoanalytic perspective is, when Nancy McWilliams imparts it, and it stands in stark contrast to the stereotypes of coldness, rigidity and excessive interpretation that continue to be held by those from outside the field. One wishes that critics could have the experience of hearing Nancy McWilliams and learning from her theoretical clarity and vibrant portraits of her patients."

Nowhere was her empathic approach more evident than in her dimensional understanding of personality and in her way of seeing defenses as existing on a continuum.

A significant current running throughout McWilliams' presentations was her construal of personalities as organized around intersubjective themes instead of symptoms or traits. For example, narcissistic personalities - both grandiose and more fragile manifestations - are organized around self-esteem, whereas paranoid personalities are organized around trust versus distrust, obsessive-compulsive personalities around control versus dyscontrol, and schizoid personalities around closeness versus distance.

McWilliams opened the class by taking on an important topic-of-the-moment in psychology, the debate around the DSM's new edition. She commented on the controversies behind DSM-5's categories of personality disorders and the decline of the traditional psychological focus on individual differences in the era of evidence based therapy. McWilliams pointed out some of the limitations of the DSM-5 and critiqued the authors' overreliance on trait theory research, which tends to construe personality as a series of traits scaled from high to low. McWilliams argued that high and low in traits is simply not the way personality is organized and, thus, it fails to reflect our experiences as clinicians. McWilliams' and others' criticisms are laid out in more detail in the attached open letter, "*Is the DSM-5 Safe?*" (<http://dsm5response.com/statement-of-concern/>)

Turning to the heart of her material, McWilliams presented her evolving view of dissociative psychologies. The goal of her first edition of *Psychoanalytic Diagnosis* was to normalize a pathology viewed by many clinicians as extremely rare, exotic and possibly non-existent. Since that writing, McWilliams has collaborated with researchers and clinicians in the trauma field to develop a more sophisticated view of dissociation. The chapter was rechristened "Dissociative Psychologies" in response to the critique from the dissociation and trauma communities that the personalities of those who dissociate are not fundamentally organized around the dissociation. On the contrary, they can be healthy, normal individuals with no evident pathology until a trigger, usually associated with a traumatic experience, activates other self states. This indicates a pathology based on different states rather than a particular pervasive personality structure.

McWilliams argued that Freud's early focus on repression kept him and his psychoanalytic descendants from recognizing the frequency with which dissociation occurs in the general population. He viewed patients who today might be diagnosed as suffering from trauma-induced dissociation as hysterics who were re-

pressing traumatic memories. Neuropsychology, however, has now taught us that trauma floods the brain with glucocorticoids, which effectively shut off the hippocampus, preventing it from laying down episodic memories. Traumatic memories in many cases are, therefore, not repressed, as they were never created to begin with. Narrative and somatic memory, in contrast, may exist and, if awakened, trigger dissociative states.

McWilliams pointed out intriguingly that history's treatment of dissociative psychologies has paralleled therapists' own countertransference reactions. She described therapists finding themselves distracted, forgetting their train of thought or what had just been said, similar to Western society's periods over the last century of "forgetting" or denying the existence of the pathology. This doubt mirrors the patient's own doubt over what has happened in other self states. However, McWilliams' own view is that dissociated self states are an understandable and not infrequent adaptation to a history of chronic childhood PTSD in persons with an innate talent for self-hypnosis.

Finally, McWilliams conducted a thought experiment in which she attempted to conceptualize – with surprising success- other defenses in terms of dissociation, e.g., dissociation of affect (repression), dissociation of knowledge (intellectualization) and dissociation of behavior (acting out).

She discussed how dissociation can be seen in different psychologies: dissociation of vulnerability (in psychopathic personalities), dissociation of longing and need for other people (in schizoid personalities), dissociation of sadness and traumatic losses (in hypomanic personalities), dissociation of aggression (in masochistic personalities), dissociation of anger, fear and sexuality (in histrionic personalities) and dissociation of shame (in paranoid personalities).

On day 2, McWilliams focused on the hysterical (histrionic) personality and the narcissistic personality. She highlighted valuable differential diagnostic considerations and enriched our understanding of the themes underlying each psychology. Gender, power and sexuality were identified and discussed as dominant themes organizing the hysterical psychology, while the theme of emptiness was elaborated on with regards to the narcissistic personality. She went on to describe both the hysterical and the narcissistic psychologies at different levels of personality organization. Illustrating with experiences from her own clinical work, McWilliams made the presentation vivid and easy to follow.

McWilliams presented warmly detailed portraits of patients and examined various challenges that arise in psychotherapy, especially regarding transference and countertransference. She discussed different ways of approaching these problems in a humble but, at the same time, sharp and precise manner.

It was enriching and illuminating for all to see her practice. In her approach to cases, her supervising and presentations, she exhibited none of the aloofness and condescension assumed erroneously by critics to be hallmarks of the psychoanalytic approach. The way McWilliams perceives psychopathology – that is, in the context of normal psychological development - emphasizes that we are basically more alike than different from our patients and disputes the common prejudice that psychoanalysts tend to feel superior to their patients. McWilliams convincingly demonstrated that she sees patients as persons, and that we ought to treat *people* and not disorders. Her consistently warm, thoughtful and professional presence underscored the importance of creating a safe space and maintaining an analytic stance.

We hope to see Nancy McWilliams in Roskilde again soon.

Katherine Panattoni and Christina Schacht-Magnussen

Higly recommended

Under denne rubrik bringes et lidet udpluk af de seneste publikationer angående personlighed og psykopatologi i almindelighed og personlighedsforstyrrelser i særdeleshed.

PSYKOPATOLOGI

Normann-Eide, E., Johansen, M. S., Normann-Eide, T., Egeland, J., & Wilberg, T. (2013). Is low affect consciousness related to the severity of psychopathology? A cross-sectional study of patients with avoidant and borderline personality disorder. *Comprehensive Psychiatry*, 54(2), 149-57.
doi:10.1016/j.comppsy.2012.07.003

I dette studie undersøger forskergruppen sammenhænge mellem affektbevidsthed, sværhedsgrad af psykopatologi og antal personlighedsforstyrrelses-træk hos patienter med borderline og ængstelig-evasiv personlighedsforstyrrelse. Forskerne finder, at lav affektbevidsthed er associeret med forskellige væsentlige psykopatologiske domæner og konkluderer, at affektbevidsthed er et væsentligt fokusområde for terapeutisk intervention.

Deshong, H. L., & Kurtz, J. E. (2013). Four factors of impulsivity differentiate antisocial and borderline personality disorders. *Journal of Personality Disorders*, 27(2), 144-156. doi:10.1521/pedi.2013.27.2.144

Impulsivitet er et diagnostisk kriterium for såvel borderline som antisocial personlighedsforstyrrelse, og kan for så vidt være en del af forklaringen på den udbredte komorbiditet mellem disse to diagnostiske kategorier. I dette studie undersøger forskerne, om der er forskel på impulsivitet blandt forsøgspersoner med henholdsvis borderline og antisociale træk. Forskerne tager udgangspunkt i en underopdeling af impulsivitet i fire forskellige dimensioner og finder, at det er muligt differentialdiagnostisk at diskriminere mellem de to personlighedsforstyrrelser på baggrund af den quadrinære model for impulsivitet.

PSYKOTERAPI

Schiavone, F. L., & Links, P. S. (2013). Common elements for the psychotherapeutic management of patients with self injurious behavior. *Child Abuse & Neglect*, 37(2-3), 133-8. doi:10.1016/j.chiabu.2012.09.012

I denne artikel sammenfattes den seneste forskning vedrørende behandling af selvskadende adfærd hos patienter med borderline personlighedsforstyrrelse. Formålet er at identificere de fælles elementer, på tværs af de respektive behandlingsmetoder, der har vist sig effektive ved behandling af selvskadende adfærd.

Forfatterne identificerer syv fælles træk og argumenterer for hvorledes disse træk kan anvendes i praksis til at behandle voksne, der har været udsat for overgreb i barndommen, og som fortsat er selvskadende.

BOGUDGIVELSER

Kiehl, K. A. & Sinnott-Armstrong, W. P. (Eds.) (2013). *Handbook on psychopathy and law*. New York: Oxford University Press.

I denne håndbog om psykopati samles den nyeste forskning desangående, med fokus på studier vedrørende behandling, forudsigelse af recidiv og psykopatologiske mekanismer. Bogen rummer også et kapitel om Hares Psykopati Checkliste og deraf afledte tests forfattet af A. E. Forth og to danske forskere.

Mickey Kongerslev

Fornyelse af medlemskab

I Newsletter fra januar var indlagt girokort til indbetaling af kontingent. Flere medlemmer har endnu ikke betalt kontingent for 2013. Som medlem får du tilsendt Newsletter og har mulighed for at deltage i Instituttets arrangementer til nedsat pris. – Kontakt mig, hvis du er i tvivl, om du har betalt for 2013:

dmo@regionsjaelland.dk.

Årskontingentet er fortsat 400,00 kr. Beløbet bedes indbetalt til Danske Bank, reg.nr. 1551 kontonr. 0004639677.

Dorit Mortensen

Kontaktpersoner/bestyrelse

Professor, forskningschef, overlæge, ph.d., dr.h.c., Erik Simonsen
(formand for bestyrelsen)
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
es@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775

Lektor, cand.psych., ph.d. Birgit Bork Mathiesen (næstformand)
Universitetsklinikken, Øster Farimagsgade 2A, 1353 København K
Birgit.Bork.Mathiesen@psy.ku.dk, tlf. 3532 4926

Overlæge, forskningslektor Ulrik Haahr
Kompetencecenter for debuterende psykose, Psykiatrien Roskilde, Smedegade
10-16, 4000 Roskilde
uhh@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7986

Centerchef, overlæge, ph.d. Per Sørensen
Psykoterapeutisk Center Stolpegård, Stolpegårdsvej 20, 2820 Gentofte
per.soerensen@dadlnet.dk

Cand.psych. Mickey Kongerslev
Psykiatrisk Klinik, Havnevej 5, 4000 Roskilde
mkon@regionsjaelland.dk, tlf. 2245 8740

Overlæge Torben Heinskou
Psykiatrisk Center Stolpegård, Stolpegårdsvej 20, 2820 Gentofte
Torben.Heinskou@regionh.dk, tlf. 3864 5371

Lektor, cand.psych., ph.d. Morten Hesse
Center for Rusmiddelforskning
mh@crf.au.dk

Seniorforsker, cand.psych., ph.d. Liselotte Pedersen (ansv. Newsletter)
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
lispe@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7778

Sekretær Dorit Mortensen
Psykiatrisk Forskningsenhed, Toftebakken 9, 4000 Roskilde
dmo@regionsjaelland.dk, tlf. 4732 7775 el. 2628 2916